Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno autora práce: Jan Kouřimský
Téma práce: Role Senátu v českém politickém systému od roku 1996 do 2006
Rozsah práce: 55 stran textu
Datum odevzdání práce: 13. srpna 2009

Jan Kouřimský si vybral poměrně široké téma, které ale obstojně zvládl. I v tomto případě by však úžeji vymezené téma umožnilo jít do větší hloubky. Je vidět, že se autor tématem své práce zabýval dlouho a důkladně. Hlavním kladem práce je její vlastní názor, není to další suma sebraných faktů, nýbrž promyšlené pojednání o Senátu, senátorech a jejich místě v českém politickém systému. Autor vysvětluje na jednotlivých dílčích problémech, proč je Senát důležitý a nepostradatelný v našem politickém systému. Základní tezi formuluje na str. 9 takto: *„Senát Parlamentu ČR je takovým druhem nástroje, který pomáhá vyrovnávat vratkost vládního systému. Není to historická záslužnost, finanční nákladnost či síla pravomocí, ale fakt, že toto těleso má ve své podstatě vzniku dán úkol chránit naše společenství před přílišnou mocí jednotlivce nebo skupiny a zároveň zlepšuje postavení každého jedince před skupinou s nedobrou myslí. Už jen toto podle mého ospravedlňuje vznik a působení Senátu na naší politické scéně. Může se to zdát málo a v běžném shonu dní i neracionální udržovat si něco jako druhou komoru parlamentu. Pravá oprávněnost se ale projevuje ne v běžných dnech klidu, ale ve dnech, kdy naplno pociťujeme ohrožení a slabost své existence, a nemusí se vždy jednat jenom o tu politickou. Je lepší platit za svoji politickou bezpečnost teď, než umírat s plným měšcem, ale mladý."*

V práci jsou rozebírány a komentovány zejména diskuse o zřízení Senátu, úspěšnost Senátu při vracení zákonů Poslanecké sněmovně, schvalování ústavních soudců Senátem, profesní skladba senátorů, výsledky voleb a měnící se složení Senátu, volební účast ve volbách do Senátu a úvahy o možné změně pravomocí a způsobu obsazování Senátu. Práce je doprovozena velmi důkladnými statistikami, tabulkami a grafy. Autor se mohl opřít především o zásadní monografii Jana Kysely Dvoukomorové systémy, dále o řadu odborných článků v tématických sbornících a v časopisu Senát a také o články publicistické a o názory aktivních politiků.

V použité literatuře však chybí, s výjimkou Kyselových prací, literatura ústavněprávní – základní učebnice ústavního práva a státovědy a komentáře Ústavy. Z toho plyne menší zájem o témata, která ovšem z ústavněprávního hlediska jsou klíčová; v rámci takto definovaného tématu by si jistě větší pozornost zasloužily hlavní ústavní pravomoci Senátu, tj. ty, u nichž má rovnocenné postavení s Poslaneckou sněmovnou – přijímání ústavních zákonů, vyslovování souhlasu s mezinárodními smlouvami, agenda Evropské unie. Právě na nich se podle mého názoru Senát profiluje.

Autor dospívá mimo jiné k závěru, že pozice Senátu by měla být v legislativním procesu posílena zavedením dohodovacího řízení a zavedením pravidla, podle kterého prezidentovo veto musí přehlasovat i Senát. To by ovšem náš ústavní systém změnilo; kdyby prezident se Senátem (veto musí být přehlasováno Senátem) nebo Senát sám (vyžaduje se souhlas obou komor) mohli blokovat zákony, vyvstávaly by neřešitelné problémy, kdyby sněmovní a senátní většina byly odlišné. Vláda by přes Senát nebyla schopna prosadit svoji politiku a politická scéna by se zablokovala. Autor tuto námitku ve své práci nevyvrací, možná by se o to mohl pokusit v rámci obhajoby práce.

Práce obsahuje několik drobných nepřesností a nedůsledností (např. na str. 18 tvrzení, že poslanci mnohdy děkují Senátu za odstranění chyb v zákoně, není doloženo žádným příkladem, na str. 39 se nepřesně uvádí, že členové Spolkové rady jsou vybíráni na základě zemských volebních výsledků; Spolková rada je přitom složena ze zástupců zemských vlád) a pravopisných chyb, to však nic nemění na závěru, že je zpracována pečlivě.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm **velmi dobře**, přičemž hlavní výtkou je nedostatečné zvážení role Senátu při změnách Ústavy a ve vztahu k mezinárodní politice.

V Praze dne 7. září 2009.

JUDr. Mgr. Jan Wintr, Ph.D.